

Sygn. akt V CSK 451/17

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski

w sprawie z powództwa Syndyka masy upadłości W. L.

przeciwko G. S.

z udziałem interwenienta ubocznego [...] Centrum [...] spółki jawnej w D.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 14 lutego 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 21 marca 2017 r., sygn. akt X Ga [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3600 (trzy tysiące
sześćset) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania jeżeli: w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Instytucja przedsądu, jak wynika z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, jest zgodna z normami konstytucyjnymi, a także z zaleceniami Rady Europy zezwalającymi na wprowadzenie środków eliminujących dostęp do sądu najwyższego szczebla. Skarga kasacyjna służy od prawomocnego orzeczenia, ma ograniczony zasięg, a jej podstawowym celem jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i twórczy wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa.

Choć skarżący odwołał się do występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, oraz wskazał na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów to nie występują te przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.).

Stosownie do ugruntowanego stanowiska Sądu Najwyższego, istotnym zagadnieniem prawnym jest taki problem jurydyczny, który ma znaczenie dla rozwoju prawa lub stanowi precedens dla rozstrzygnięcia podobnych spraw (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2005 r., I CZ 183/04 niepubl.). Powołanie się przez skarżącego na istnienie takiego zagadnienia wymaga jego sformułowania oraz przedstawienia argumentacji jurydycznej uzasadniającej tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało. Skarżący powinien też wykazać, że ma ono ważne znaczenie dla rozpoznania lub rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, niepublikowane oraz z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OCNP 2006, nr 15 - 16, poz. 243). Ponadto, prawidłowo

wyartykułowane zagadnienie musi być sformułowane ogólnie w tym sensie, że nie może chodzić w nim o sposób rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2004 r., II CZ 94/04, niepubl.).

W ocenie skarżącego, istotne zagadnienie prawne polega na konieczności odpowiedzi na pytanie: czy przepis art. 27 ust. 2 w zw. z art. 23 ust. 1 Konwencji CMR uprawnia wierzyciela do wyrażenia roszczenia odszkodowawczego w walucie polskiej w sytuacji, gdy walutą zobowiązania była waluta obca, a wierzyciel żąda zapłaty w Polsce.

Zgodnie z art. 23 ust. 1 Konwencji CMR (Konwencja o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów z dnia 19 maja 1956 r., cyt. dalej "CMR", ratyfikowanej przez Polskę w 1962 r., zał. do Dz. U. z 1962 r. Nr 49, poz. 238), odszkodowanie za całkowite lub częściowe zaginięcie towaru oblicza się według wartości towaru w miejscu i w okresie przyjęcia go do przewozu. Zgodnie natomiast z art. 27 ust. 2 Konwencji CMR, jeżeli dane służące za podstawę do obliczenia odszkodowania nie są wyrażone w walucie państwa, gdzie żąda się zapłaty, przeliczenia dokonuje się według kursu dnia i miejsca wypłaty odszkodowania. Z porównania obu przepisów wynika, że waluta, w jakiej wyrażona jest wartość towaru może być odmienna od waluty państwa, w którym żąda się zapłaty.

Przepis art. 23 ust. 1 Konwencji CMR w żaden sposób nie wskazuje waluty, w jakiej ma zostać określone odszkodowanie - z powołanego artykułu wynika jedynie, że relewantna dla ustalenia wysokości odszkodowania jest wartość towaru w miejscu i okresie przyjęcia towaru do przewozu. Kwestia waluty odszkodowania - jako nieunormowana w Konwencji CMR - podlega więc regulacji prawa wewnętrznego. W doktrynie i orzecznictwie jednolicie wskazuje się bowiem, że Konwencja CMR jest aktem prawnym, który nie zawiera kompleksowej regulacji wszystkich zagadnień międzynarodowego transportu towarów - w zakresie nieuregulowanym stosowane są przepisy prawa krajowego - ustawy prawo przewozowe (zgodnie z przepisem art. 1 ust. 3 przepisy ustawy prawo przewozowe stosuje się do przewozów międzynarodowych, jeżeli umowa międzynarodowa nie stanowi inaczej) oraz przepisy kodeksu cywilnego. Powyższe stanowisko znajduje potwierdzenie w utrwalonym poglądzie Sądu Najwyższego (m.in. wyrok Sądu

Najwyższego z dnia 03 września 2003 r., II CKN 415/01, OSNC 2004, nr 10, poz. 163 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2013 r., II CSK 70/13, LEX nr 1415502).

W doktrynie nie budzi ponadto wątpliwości, że przepis art. 27 ust. 2 Konwencji CMR nie stanowi podstawy przyznania wierzycielowi uprawnienia do przeliczenia wysokości odszkodowania na „walutę państwa, gdzie żąda się zapłaty”. Powołany przepis określa bowiem jedynie dane właściwe dla kursu, który ma zostać zastosowany w przypadku, gdy prawo wewnętrzne dopuszcza dokonanie takiego przeliczenia przez wierzyciela lub obliguje wierzyciela do dokonania takiego przeliczenia.

Art. 27 ust. 2 Konwencji CMR nie modyfikuje więc wynikającej z art. 358 k.c. zasady, zgodnie z którą wierzyciel nie ma prawa wyboru waluty zobowiązania, lecz określa jedynie dane właściwe dla kursu, który miałby zostać zastosowany w przypadku, gdyby prawo wewnętrzne dopuszczało dokonanie takiego przeliczenia lub obligowało do dokonania takiego przeliczenia. Sama dopuszczalność przeliczenia przez wierzyciela żądanej kwoty odszkodowania na walutę państwa, w którym wierzyciel żąda zapłaty jest już kwestią prawa wewnętrznego - jako nieunormowana w Konwencji CMR podlega więc rozstrzygnięciu na gruncie przepisów właściwego prawa krajowego. Ustalenie, czy wierzyciel może dochodzić odszkodowania w walucie polskiej, jeżeli walutą zobowiązania jest waluta obca wymaga więc zastosowania przepisów kodeksu cywilnego.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecnictwie lub, iż istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecnictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne

do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.; z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 11/09, niepubl.).

Skarżący wskazał na potrzebę art. 358 § 2 k.c. „w zakresie konkluzji czy w wypadku zwłoki dłużnika w spełnieniu świadczenia pieniężnego wyrażonego w walucie obcej, wierzycielowi przysługuje uprawnienie do wyboru waluty, w której ma być to świadczenie spełnione?”.

Jakkolwiek, ustawą z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny, ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (*dalej*: ustawa nowelizująca z 2015 r.) zmieniono treść art. 358 k.c., to jednak nowelizacja nie miała na celu zmiany ugruntowanej linii orzeczniczej przyznającej wierzycielowi w przypadku zwłoki dłużnika jedynie prawo wyboru kursu, według którego jest określana wartość waluty obcej, jeżeli dłużnik dokona wyboru waluty polskiej.

Wykładnia art. 358 k.c. była przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego w wyroku z dnia 16 maja 2012 r., III CSK 273/11 (LEX nr 1224683), w którym Sąd Najwyższy dokonał wnikliwej analizy komu - wierzycielowi czy dłużnikowi - przysługuje prawo wyboru waluty, wskazując, że wykonanie w walucie polskiej zobowiązania wyrażonego w walucie obcej jest dopuszczalne, ale prawo wyboru waluty przysługuje wyłącznie dłużnikowi - nie wierzycielowi. Jeżeli dłużnik popada w zwłokę w spełnieniu świadczenia w wykonaniu zobowiązania, którego przedmiotem jest suma pieniężna wyrażona w walucie obcej, wierzyciel ma jedynie prawo wyboru kursu, według którego jest określana wartość waluty obcej, jeżeli dłużnik dokona wyboru waluty polskiej. Również, w kolejnych wyrokach Sąd Najwyższy konsekwentnie wskazywał, że art. 358 k.c. przyznaje prawo wyboru waluty polskiej wyłącznie dłużnikowi (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2015 r., CSK 783/14, OSNC 2016, nr 7-8, poz. 91, oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 09 września 2016 r., V CSK 62/16, LEX nr 2103755).

Z tych względów, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

aw

jw